

Gemaal Achterbroek

Natuurtoets Wet natuurbescherming

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

1 april 2021

Project
Opdrachtgever

Gemaal Achterbroek
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Document
Status
Datum
Referentie

Natuurtoets Wet natuurbescherming
Concept 01
1 april 2021
118165/21-005.306

Projectcode

118165

Projectleider

Projectdirecteur

Auteur(s)

Gecontroleerd door

Goedgekeurd door

Paraaf

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2	VOORNEMEN	6
2.1	Beschrijving plangebied	6
2.2	Werkzaamheden	8
3	TOETSINGSKADER	10
3.1	Wet natuurbescherming	10
3.1.1	Gebiedsbescherming	10
3.1.2	Soortenbescherming	10
3.2	Bomenbeleid gemeente Krimpenerwaard	12
3.3	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	13
4	GEBIEDSBESCHERMING	14
4.1	Natura 2000 (Wet natuurbescherming)	14
4.1.1	Gegevens	14
4.1.2	Effecten en conclusie	15
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	15
4.2.1	Gegevens	15
4.2.2	Effecten en conclusie	16
5	BOMENINVENTARISATIE	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Methodiek inventarisatie	17
5.3	Inventarisatie	18
5.3.1	Solitaire bomen	18
5.4	Conclusie Bomeninventarisatie	20

5.4.1	Solitaire bomen	20
5.4.2	Boom Effect analyse (BEA)	20
6	SOORTENBESCHERMING	21
6.1	Methode	21
6.2	Beschrijving per soortgroep	21
6.2.1	Vaatplanten	21
6.2.2	Grondgebonden zoogdieren	24
6.2.3	Vleermuizen	25
6.2.4	Vogels	28
6.2.5	Amfibieën	32
6.2.6	Reptielen	34
6.2.7	Vissen	36
6.2.8	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	36
7	SAMENVATTING	39
7.1	Gebiedsbescherming	39
7.2	Soortenbescherming	39
8	LITERATUUR	42
	Laatste pagina	42
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Instandhoudingsdoelstellingen Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	1
II	Instandhoudingsdoelstellingen Boezems Kinderdijk	1
III	Instandhoudingsdoelstellingen Donkse Laagten	1

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) werkt in het kader van het Veenweidepact Krimpenerwaard aan de uitvoering van het maatregelenprogramma Watergebiedsplan Krimpenerwaard. De nieuwbouw van gemaal Achterbroek, maakt hier deel van uit. Het ontwerp en de vergunning van de nieuwbouw van gemaal Achterbroek was in het verleden vrijwel gereed, maar is destijds niet afgerond en gerealiseerd. HHSK is voornemens om het project nu alsnog te realiseren.

Omdat het voornemen mogelijk negatieve effecten heeft op beschermde natuurwaarden in de omgeving van het gemaal, heeft HHSK Witteveen+Bos gevraagd een natuurtoets uit te voeren om de effecten van de werkzaamheden op de bestaande natuurwaarden te beoordelen.

1.2 Doel

Het doel van deze natuurtoets is om te toetsen:

- welke effecten de werkzaamheden aan het gemaal hebben op:
  - beschermde gebieden (Natura 2000) in het kader van de Wet natuurbescherming;
  - beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
  - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen);
- wat de staat is van de bomen die gekapt moeten worden.

In de gebruiksfase worden op voorhand geen negatieve effecten op beschermde natuurwaarden verwacht. Doordat de werkzaamheden van korte duur zijn, en er geen significant verschil is tussen de huidige situatie en de toekomstige situatie in het plangebied, is er van bijkomende negatieve effecten geen sprake. Gezien het bovenstaande zijn negatieve effecten in de gebruiksfase uit te sluiten. Om die reden wordt in de onderliggende rapportage niet verder ingegaan op de effecten in de gebruiksfase.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied en de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 3 gaat in op het toetsingskader in relatie tot de natuurwet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde gebieden. In hoofdstuk 5 wordt de bomeninventarisatie toegelicht. Hoofdstuk 6 beschrijft per soortgroep of erin of nabij het plangebied beschermde soorten aanwezig zijn en wat de effecten van het voornemen op deze beschermde soorten van de Wnb zijn. Hoofdstuk 7 geeft de conclusie middels een overzichtelijke samenvatting van de bevindingen in de vorm van een tabel weer. In hoofdstuk 8 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2

VOORNEMEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een legakker in het poldergebied in de Krimpenerwaard. De polder bestaat voor het overgrote gedeelte uit open graslanden die zijn doorkruist met sloten. De sloten hebben steil afgekalvde oevers met weinig begroeiing. Het plangebied is gelegen in de woonkern Achterbroek op 3 km afstand ten zuiden van de stad Gouda (afbeelding 2.1).

Afbeelding 2.1 Ligging plangebied

Het plangebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een rij knotwilgen en een stuk ruigte met riet en lisdodde. Deze ruigte gaat over in een bosschage dat wordt gedomineerd door zwarte els. Het gemaal zelf is een oud schroefgemaal dat handmatig aan en uit kan worden gezet. Het areaal rondom het gemaal bestaat uit kort gemaaid grasland met algemeen voorkomende florasoorten zoals gladde ooievaarsbek, Engels raaigras, rode klaver en speenkruid. Het plangebied is bezaaid met honden- en geitenpoep en her en der liggen stapels stenen en isolatieplaten. De bomen binnen het plangebied zijn geknotte schietwilgen en zwarte elzen.

Ten westen van het plangebied staan enkele woonhuizen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

In afbeelding 2.2 is een impressie van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Werkzaamheden

Voor het plaatsen van het nieuwe gemaal worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd. Deze staan hieronder opgesomd:

- verwijderen oude gemaal;
- realiseren nieuw gemaal met 1 vijzel met krooshekreiniger;
- het aanleggen van een nieuwe brug;
- aanleg de wit vispassage;
- verbreden watergang Achterwetering in verband met de capaciteit van het gemaal;
- aanleggen natuurvriendelijke oevers en rietoever;
- plaatsen zonnepanelen naast het gemaal.

De tekening met daarop de verschillende werkzaamheden staat weergegeven in afbeelding 2.3.

3

TOETSINGSKADER

3.1 Wet natuurbescherming

3.1.1 Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), verslechterende of significant versturende gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd. Kunnen dergelijke significante effecten wel worden uitgesloten, maar kan er wel enige verslechtering plaatsvinden, dan is een verslechteringsstoets vereist.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

3.1.2 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

3.2 Bomenbeleid gemeente Krimpenerwaard

Binnen de bebouwde kom van gemeente Krimpenerwaard is het verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag van burgemeester en wethouders houtopstand te vellen of te doen vellen.

Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor:

- a vruchtbomen en windschermen om boomgaarden;
- b fijnsparren, niet ouder dan twaalf jaar, bestemd om te dienen als kerstbomen en geteeld op daarvoor in het bijzonder bestemde terreinen;
- c kweekgoed;
- d houtopstand die bij wijze van dunning moet worden geveld;
- e houtopstand die deel uitmaakt van als zodanig bij het Bosschap geregistreerde bosbouwondernemingen en gelegen is buiten een bebouwde kom, tenzij de houtopstand een zelfstandige eenheid vormt die:
  - ofwel geen grotere oppervlakte beslaat dan 10 are;
  - ofwel bestaat uit rijbeplanting van niet meer dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen;
- f f. houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektewet of krachtens een aanschrijving of last van burgemeester en wethouders, zulks onverminderd het bepaalde in artikel 4:12d;
- g g. bomen of boomvormers met een stamomtrek kleiner dan 63 cm, gemeten op 130 cm boven maaiveld, uitgezonderd bomen in een laan- of lintbeplanting in het buitengebied;
- h h. het periodiek vellen van hakhout ter uitvoering van het reguliere onderhoud;
- i het periodiek knotten of kandelabereren als noodzakelijke beheermaatregel bij knotbomen, gekandelaberde bomen of leibomen ter uitvoering van het reguliere onderhoud.

Een vergunning wordt geweigerd indien het belang van verlening niet opweegt tegen een of meer van de volgende waarden voor het behoud van de houtopstand:

- a de natuurwaarde van de houtopstand;
- b de landschappelijke waarde van de houtopstand;

- c de waarde van de houtopstand voor stads- en dorpschoon;
- d de beeldbepalende waarde van de houtopstand;
- e de cultuurhistorische waarde van de houtopstand;
- f de waarde voor de leefbaarheid van de houtopstand;
- g het monumentale karakter van de boom.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurnetwerk Zuid-Holland

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten.

Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan. De begrenzing van het gebied behorende tot het Natuurnetwerk provincie Zuid-Holland is vastgelegd op de interactieve NNN atlas van de provincie.

Nee - tenzij principe

De provincie heeft in de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland invulling gegeven aan enkele provinciale bevoegdheden op het gebied van schadebestrijding. Daarnaast bevat de Verordening regels voor het faunabeheer. De Beleidsvisie Groen geeft aan hoe de provincie Zuid-Holland omgaat met het aanwijzen van het Natuurnetwerk Nederland. De gebieden die hieronder moeten vallen zijn inmiddels aangewezen en/of zoekgebieden zijn benoemd. Dit is vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014, waarin ook de regels zijn opgenomen ter bescherming van het NNN. Naast de bestaande kaders zal geen aanvullend beleid worden ontwikkeld op grond van de Wnb.

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is een ontheffing van deze verordening van Gedeputeerde Staten vereist. Een verzoek om ontheffing op basis van het 'nee, tenzij'-regime dient vergezeld te gaan van een compensatieplan waaruit blijkt hoe, waar en wanneer de mitigerende en compenserende maatregelen zullen worden getroffen, wat de begrenzing van het compensatiegebied is en op welke wijze de compensatie duurzaam verzekerd is. De besluiten over een bestemmingsplan dat een ingreep in het NNN mogelijk maakt en over de uitvoering van het daarmee samenhangende compensatieplan dienen gelijktijdig genomen te worden.

4

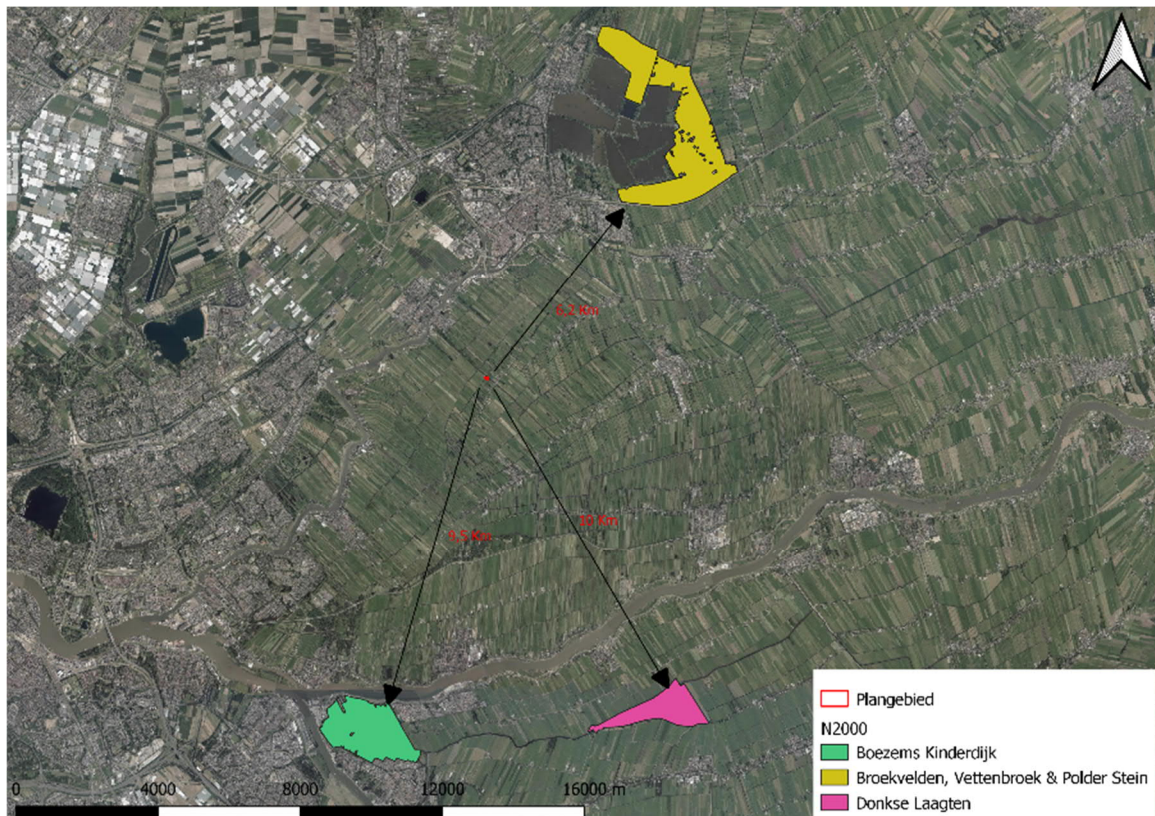
GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

4.1.1 Gegevens

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, op circa 6,2 km ten noordoosten van het plangebied (afbeelding 4.1). Dit gebied heeft de status van Vogelrichtlijn gebied [lit. 1]. Op iets grotere afstand (9,5 en 10 km) ten zuiden van het plangebied, liggen de Natura 2000-gebieden Boezems Kinderdijk en Donkse Laagten. Deze gebieden hebben de status van Vogelrichtlijn gebied [lit. 1].

Afbeelding 4.1 Ligging Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied [lit. 2]

Hieronder wordt per Natura 2000-gebied een korte beschrijving gegeven van het gebied en van relevante aandachtspunten met betrekking tot het gebied.

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein bestaat uit vochtige en natte graslanden en ligt in het Groene hart van Zuid-Holland [lit. 1]. Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor kleine zwaan en smient om als rust- en foerageergebied te dienen en voor krakeend en slobbeend als foerageergebied [lit. 1]. Een overzicht van deze soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage I.

Boezems Kinderdijk

'Boezems Kinderdijk' omvat de hoge boezems van de Nederwaard, de Overwaard en Nieuw-Lekkerland alsmede delen van de aangrenzende polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland. De boezems bestaan uit open water, riet- en zeggemoerassen, ruigten, grienden, struwelen en boezemkaden. De polders bestaan uit wei- en hooilanden, doorsneden door sloten. De boezemkanalen zijn tussen 1365 en 1370 gegraven met als doel de afwatering van de Alblasserwaard te verbeteren. [lit. 1]. Het gebied vormt ook een belangrijk gebied voor broedvogels (porseleinhoen, purperreiger, snor en zwarte stern) en voor enkele niet-broedvogels (smient, krakeend en slobbeend). Een volledig overzicht van deze soorten en de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen (IHD) is opgenomen in bijlage II.

Donkse Laagten

Het gebied Donkse Laagten bestaat uit vochtige en natte graslanden, gelegen in polder Langenbroek en in een gedeelte van polder Kortenbroek, in de nabijheid van een zandopduiking (donk). De graslanden worden doorsneden door een boezemkanaal (Grote of Achterwaterschap). Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor kleine zwaan, kolgans en brandgans om als rust- en foerageergebied te dienen [lit. 1]. Een overzicht van deze soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage III.

4.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten

Het plangebied ligt op relatief grote afstand (meer dan 5 km) van omliggende Natura 2000-gebieden. Als gevolg van deze afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten dat directe effecten zoals oppervlakteverlies en verstoring door geluid, licht ('s avonds en 's nachts werken), trilling of optische verstoring optreden binnen de betreffende Natura 2000-gebieden als gevolg van het voornemen. Ook indirecte effecten zoals vernatting, verdroging of verzilting kunnen als gevolg van de aard van de werkzaamheden en de tussenliggende afstand worden uitgesloten. Van negatieve effecten door de werkzaamheden op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden is dus geen sprake.

Stikstofdepositie

De werkzaamheden voor de realisatie van het nieuwe gemaal resulteren in emissies van met name stikstofoxiden (NO₂). Deze komen vrij uit de verbrandingsmotoren van vrachtverkeer en mobiele werktuigen. Deze emissies kunnen resulteren in stikstofdeposities in de nabijgelegen beschermde Natura 2000-gebieden (stikstofdeposities kunnen ver reiken; >3 km en soms zelfs >10 km). Door de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand (6,2 km) tot het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied (Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein) zijn effecten van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten. De omvang en reikwijdte van de stikstofdepositie door de werkzaamheden voor de realisatie van het nieuwe gemaal dienen daarom met een AERIUS-berekening inzichtelijk gemaakt te worden. Afhankelijk van de uitkomst zijn geen vervolgstappen (geen deposities) nodig, of is een Voortoets en/of Passende beoordeling nodig omwille van het verkrijgen van een vergunning.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

4.2.1 Gegevens

In de omgeving van het plangebied bevinden zich verschillende gebieden behorende tot het NNN-netwerk van de provincie Zuid-Holland. Het dichtstbijzijnde perceel van het NNN-netwerk is gelegen op een afstand van 320 m ten westen van het plangebied. De wezenlijke kenmerken en waarden van het dichtstbijzijnde

deel van het NNN worden gevormd door de natuurbeheertypen kruiden- en faunairijk grasland (N12.02), vochtig weidevogelgrasland (N13.01), veenmoeras (N05.03), haagbeuken- en essenbos (N14.03), zoete plas (N04.02), nat schraalland (N10.01) en vochtig hooiland (N10.02).

Afbeelding 4.2 Ligging NNN-gebieden in de nabijheid van het plangebied [lit. 3]

4.2.2 Effecten en conclusie

Het plangebied grenst niet aan een NNN-gebied. Het dichtstbijzijnde perceel waarop de beheertypen kruiden- en faunairijk grasland (N12.02), vochtig weidevogelgrasland (N13.01), veenmoeras (N05.03), haagbeuken- en essenbos (N14.03), zoete plas (N04.02), nat schraalland (N10.01) en vochtig hooiland (N10.02) aanwezig zijn ligt op 320 m ten westen van het plangebied. Gezien het plangebied echter buiten de grenzen van het NNN ligt, en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Zuid-Holland geen bepalingen ten aanzien van externe werking bevat, is er geen sprake van directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Vervolgstappen zijn daardoor niet nodig.

5

BOMENINVENTARISATIE

5.1 Inleiding

Ter behoeve van de werkzaamheden aan en rondom het gemaal worden enkele solitaire bomen gekapt. In dit hoofdstuk wordt er een beoordeling gedaan van de huidige staat van de bomen, en welke wet- en regelgeving er van toepassing is op de kap van de desbetreffende bomen. Er worden bomen gekapt om ruimte te maken voor het nieuwe gemaal. Het is nog niet zeker welke bomen er gekapt moeten worden. Dit volgt uit het voorontwerp.

5.2 Methodiek inventarisatie

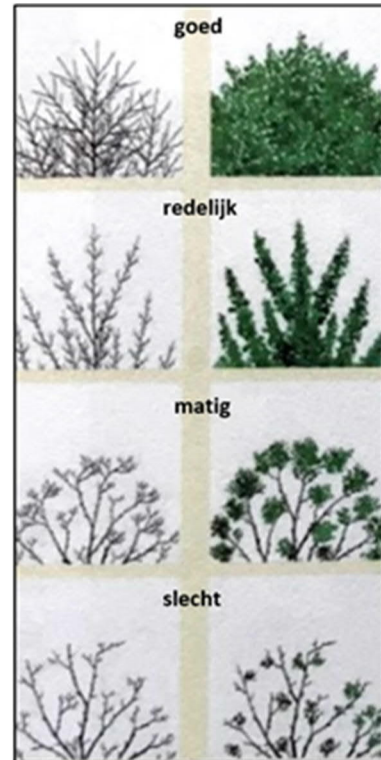
Tijdens de boominventarisatie is de locatie, diameter op borsthoogte (DBH), soort en conditie bepaald van de bomen binnen de afbeelding (afbeelding 5.1). Deze gegevens vormen input voor een eventueel noodzakelijke kapvergunning. Daarnaast is bepaald welke wet- en regelgeving van toepassing is op de betreffende houtopstanden. De inspectie is uitgevoerd op 18 februari 2021.

Het onderstaande kader geeft een toelichting over de gebruikte methode ter bepaling van de conditie van de bomen.

Methode conditiebepaling

De conditie is bepaald doormiddel van een visuele controle van de betreffende bomen. De conditiebepaling is een momentopname van de verschijningsvorm van een boom of kroonbeeld en wordt bepaald door (biologische-) kenmerken zoals: twijggroei en takscheutlengte, bladbezetting, /kleur, en grootte, aantastingen, bladvervorming en vroege bladval, vertakkingspatroon, kroonbeeld, dode takken, noodgroei en topsterfte en achterblijven in gehele groei (ten opzichte van soort-normale groei). Bij de conditiebepaling is onderscheid gemaakt tussen de volgende vier categorieën (zie ook beeld link ter verduidelijking):

- goed (4): de boom vertoont een beeld dat van de soort verwacht mag worden onder goede groeiplaatsomstandigheden en op een goede groeiplaats;
- redelijk (3): niet-optimale groei, maar de minder optimale omstandigheden hebben nog geen duidelijke negatieve gevolgen voor de verdere ontwikkeling van de boom;
- matig (2): er is duidelijk sprake van negatieve gevolgen voor de verdere ontwikkeling van de boom, zoals beginnende scheutsterfte of overmatige scheutgroei binnen in de kroon;
- slecht (1): duidelijk aftakelende boom, waarbij veelal sprake is van een ijle kroon met zware scheutsterfte resulterend in veel en soms zwaar/dik dood hout;
- dood (0): de boom heeft geen knoppen meer en bestaat enkel uit dood hout.

5.3 Inventarisatie

5.3.1 Solitaire bomen

In totaal is van 10 bomen de soort, locatie, conditie en diameter op borsthoogte (DBH) bepaald (afbeelding 5.1). Tabel 5.1 geeft een overzicht van de geïnventariseerde bomen. Alle bomen staan buiten de bebouwde kom en staan niet op de bomenkaart van de gemeente Krimpenerwaard.

Afbeelding 5.1 Ingemeten boomsoorten binnen het plangebied. De nummers refereren aan de nummers in tabel 5.1. In totaal zijn 10 bomen ingemeten

Tabel 5.1 Overzicht van de geïnventariseerde bomen

Boomnummer	Soort	Diameter op borsthoogte in cm	Conditie	Omgevingsvergunning voor kappen vereist?
1	schietwilg	70	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
2	schietwilg	50	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
3	schietwilg	50	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
4	schietwilg	30	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
5	schietwilg	20	0	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
6	schietwilg	50	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
7	schietwilg	50	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
8	zwarte els	15	4	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
9	zwarte els	15	4	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)
10	schietwilg	60	3	nee (niet op de bomenkaart van gemeente Krimpenerwaard)

Afbeelding 5.2 Impressie van de betreffende bomen

5.4 Conclusie Bomeninventarisatie

5.4.1 Solitaire bomen

De bomen staan allen buiten de bebouwde kom en zijn niet vermeld op de bomenkaart van de bomenverordening van de gemeente Krimpenerwaard. Voor de kap van deze bomen is zodoende geen kapvergunning van de gemeente nodig. De bomen zijn niet onder de Wnb beschermd omdat deze geen rijbeplanting van tenminste 20 bomen vormen.

5.4.2 Boom Effect analyse (BEA)

Het ontwerp van de brug en bijbehorende wegen wordt verder uitgewerkt. Indien de werkzaamheden en locaties van de werkzaamheden bekend zijn dient een BEA te worden uitgevoerd om de effecten te bepalen op de bomen en de houtopstand.

6

SOORTENBESCHERMING

6.1 Methode

Om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) [lit. 4]. Aanvullend hierop zijn, als daar aanleiding voor is, verspreidingsatlassen, internetbronnen en de op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens geraadpleegd. Ter verificatie van- en als aanvulling op de bureaustudie is een veldbezoek uitgevoerd op 18 februari 2021 door een ecoloog van Witteveen+Bos. Gedurende het veldbezoek is het plangebied zoals weergegeven door middel van de rode contour in afbeelding 2.1 als de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek; wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Daarnaast is een habitatscan uitgevoerd. De inventarisatie is niet vlakdekkend en slechts indicatief, maar is voor deze fase voldoende gedetailleerd.

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de resultaten van de bureaustudie is bepaald of beschermde soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wnb.

6.2 Beschrijving per soortgroep

6.2.1 Vaatplanten

Bureaustudie

Uit de database van de NDFF [lit. 4] blijkt dat de afgelopen 10 jaar binnen 3 km van het plangebied de beschermde vaatplantsoort groot spiegelklokje is waargenomen (afbeelding 6.1).

De meeste onder de Wnb beschermde flora zijn zeldzaam tot zeer zeldzaam en komen voor in zeer specifieke biotopen. Voorbeelden van biotopen waar onder de Wnb beschermde flora lokaal kunnen voorkomen zijn loof- en naaldbossen, hakhout en struwelen op kalkrijke, humeuze, vrij voedselarme, compacte en lemige bodems. Ook in heiden en borstelgraslanden en in onbemeste riet- en hooilanden, leemrijke akker (vooral onder wintergraan), op rivierduintjes, in kalkgraslanden en lemige blauwgraslanden, in duinvalleien en soms in het winterbed van rivieren komen de soorten voor. Daarnaast zijn er enkele soorten specifiek gebonden aan stenig substraat. Deze soorten zijn te vinden op rotsen, puinhellingen en oude (kalkrijke) muren.

Afbeelding 6.1 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van beschermde vaatplanten in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoop-eisen van groot spiegelklokje staat beschreven in het kader hieronder.

Groot spiegelklokje

Op zonnige akkers zoals graanakkers en braakliggende stoppelvelden, open plaatsen, braakliggende grond en langs spoorwegen kan het groot spiegelklokje worden aangetroffen. Mits de grond zonnig, vochtig, matig voedselrijk en kalkrijk is. Dit is ook het geval op zand, leem, lichte klei, zavel, löss en mergel). Zeer zeldzaam in Zuid-Limburg en het oostelijk rivierengebied (lit. 5).

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantsoorten waargenomen in en rondom het plangebied. De sloten binnen het plangebied bevatten weinig tot geen waterplanten (afbeelding 6.2). Doordat het veldbezoek vroeg in het jaar is uitgevoerd is de afwezigheid van waterplanten te verklaren. Het water was echter helder genoeg om te zien dat er geen vegetatie op de bodem van de sloten aanwezig is.

Afbeelding 6.2 Impressie van de watergangen in het plangebied

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit graslanden, die zijn begroeid met een monocultuur van Engels raaigras. Plaatselijk zijn de waterkanten begroeid met riet en lisdodde. Ten oosten van het plangebied staat een bosje met zwarte els langs de Stolwijkervliet en wordt het pad naar het gemaal geflankeerd door oude knotwilgen, maar buiten dat is er geen opgaand groen in de open polders. In de watergangen groeide op het moment van het veldbezoek geen onderwatervegetatie. Dit heeft deels te maken met de periode waarin het veldbezoek is uitgevoerd.

Het plangebied en de directe omgeving bieden geen geschikt biotoop voor de beschermde (vaat)planten. Ook voor groot spiegelklokje is geen geschikt biotoop aanwezig. De grond ter plaatsen is te voedselrijk en kalkarm, waardoor groot spiegelklokje hier niet groeit. Op basis van de ligging en de aard van het projectgebied (poldergebied) in combinatie met de biotoopeisen van de andere in Nederland beschermde vaatplanten, is het uitgesloten dat er binnen het projectgebied beschermde plantsoorten voorkomen.

Effecten en conclusie

Op basis van de locatie en gebiedskenmerken (watergangen zonder vegetatie en oevers begroeid met Engels raaigras), en de smalle rietkragen langs watergangen zonder onderwatervegetatie, is het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied uitgesloten.

Groot spiegelklokje wordt vanwege de biotoopeisen van de soort en de huidige verspreiding in Nederland niet verwacht in het plangebied.

Op basis van de aangetroffen vegetatietypen en de aanwezige biotopen binnen het plangebied kan het voorkomen van onder de Wnb beschermde plantensoorten worden uitgesloten. Hierdoor zijn negatieve effecten voor deze soortgroep niet aan de orde. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

6.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Op basis van de gegevens van de NDFF-database [lit. 4] zijn in de omgeving van het plangebied (5 km) waarnemingen bekend van verschillende algemeen voorkomende soorten zoals soorten bijvoorbeeld egel, konijn, haas, vos, hermelijn, bunzing en algemeen voorkomende muissoorten. Deze soorten zijn vrijgesteld in de provincie Zuid-Holland. Tevens zijn er waarnemingen bekend van andere onder de Wnb beschermde grondgebonden zoogdieren bever en waterspitsmuis. Bever is beschermd onder het beschermingsregime 'Habitatrichtlijnsoorten' en waterspitsmuis is beschermd onder het regime 'Andere soorten'. Het betreft enkele waarnemingen op meer dan 1 km ten (noord) westen van het plangebied (afbeelding 6.3).

Afbeelding 6.3 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoopeisen van de soorten staan beschreven in het kader hieronder.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en els. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste: (open of rotsige oevers worden gemeden).

Waterspitsmuis

Het leefgebied van de waterspitsmuis is langgerekt en loopt evenwijdig aan een oever. De actieradius loopt uiteen van 30 tot 160 m. Waterspitsmuizen maken een relatief groot, compact, bolvormig nest van gras, bast, wortels en mos in verborgen gelegen holtes, beschutte plekje of in hopen aan de oevers van de oeverzones. Ook maken ze gebruik van hopen die door muizen, bruine ratten of woelratten zijn gemaakt. Ze gebruiken de

---

nesten om in te rusten en zich in voort te planten. Daarbij graven ze gangen. De hollen en gangen zitten in de oever, tot dicht bij het water, sommige gangen komen op het water uit.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van (sporen van) onder de Wnb beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Het plangebied biedt wel geschikt biotoop aan verschillende algemeen voorkomende soorten van 'Andere soorten' van de Wnb zoals soorten als konijn, haas, vos, kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende muizensoorten. Echter ligt er binnen het plangebied veel hondenpoep, hetgeen duidt op regelmatige aanwezigheid van honden. De aanwezigheid van honden zorgt er voor dat de aanwezigheid van rust- en schuilplaatsen van grondgebonden zoogdieren is uit te sluiten.

Als gevolg van de slechts schaars aanwezige oevervegetatie is voor waterspitsmuis geen geschikt leefgebied aanwezig in en nabij het plangebied. Ook ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor bever. De wilgen die rondom het plangebied staan zijn geknot en daardoor niet bijzonder geschikt als voedsel voor bever. Tevens is er weinig beschutting en hebben de honden een sterk versturende werking op deze soort. Hierdoor is het plangebied geen onderdeel van het leefgebied van bever.

Effecten en conclusie

De aanwezigheid van algemeen voorkomende zoogdiersoorten zoals egel, konijn, haas, vos en algemeen voorkomende muizensoorten is op basis van waarnemingen en het aanwezige biotoop in het plangebied niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor artikel 3.10 van de Wnb (doden van dieren of beschadigen/vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen) in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is niet nodig. Wel is te allen tijde de zorgplicht van kracht.

Het plangebied zelf heeft geen waarde voor waterspitsmuis. Van essentieel leefgebied van deze soort is hier geen sprake. Een aantasting van essentiële onderdelen van het leefgebied van deze 'Andere soort' als gevolg van het voornemen, en daarmee een overtreding van de verboden van de Wnb, is dan ook niet aan de orde. Het voornemen kan mogelijk wel leiden tot enige verstoring van in de omgeving aanwezige individuen (of incidenteel passerende/overstekende individuen) van deze soort. Verstoring van 'Andere soorten' is echter geen overtreding volgens de Wnb. Bovendien zijn er in het geval van verstoring voldoende uitwijkmogelijkheden. Vervolgstappen ten aanzien van waterspitsmuis zijn daarom niet nodig.

Binnen de contouren van het plangebied en de nabije omgeving is geen geschikt leefgebied voor bever aanwezig. Een aantasting van essentiële onderdelen van het leefgebied of verstoring van deze 'Habitatrichtlijnsoort' als gevolg van het voornemen, en daarmee een overtreding van de verboden van de Wnb, is dan ook niet aan de orde. Vervolgstappen ten aanzien van bever zijn daarom niet nodig.

6.2.3 Vleermuizen

Bureaustudie

Alle soorten vleermuizen zijn in Nederland beschermd onder de Wnb en vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn (HR). Volgens de NDFD-database [lit. 4] komen er tenminste 3 soorten vleermuizen voor in de directe omgeving van het plangebied. Het betreft waarnemingen van overvliegende en/of foeragerende individuen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (afbeelding 6.4).

Afbeelding 6.4 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van vleermuizen in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoopeisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Gewone dwergvleermuis

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [lit. 6].

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [lit. 6].

Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral half open bosrijk landschap. Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. Twee Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in

---

---

bomen, achter loshangend schors en in kasten. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend [lit. 6].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van (sporen van) vleermuizen. In de omgeving van het plangebied is potentieel geschikt foerageergebied aanwezig voor de soorten. De watergangen bieden geschikt foerageergebied aan deze soorten. Echter is de openheid en het gebrek aan opgaande elementen in de open polders een belemmerende factor voor vleermuizen om vanuit de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in het bebouwde gebied tot deze foerageergebieden te geraken. De aanwezigheid van foerageergebied of een vliegroute boven de watergangen in en nabij het plangebied en langs de bomenrij kan echter niet geheel worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek werd tevens de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen onderzocht. Het ontbreekt aan bomen en gebouwen met geschikte holtes binnen de contouren van het plangebied en de directe omgeving. De hogere zwarte elzen die schaars over de polder zijn verdeeld zijn nog te jong en bevatten geen holtes, wat maakt dat deze niet geschikt zijn als verblijfplaats. De knotwilgen binnen het plangebied beschikken allen over voldoende spleten, kieren en gaten waar vleermuizen in kunnen verblijven (zie afbeelding 6.5).

Afbeelding 6.5 Holten in knotwilg binnen het plangebied

Effecten en conclusie

Er is mogelijk sprake van vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen door het kappen van de knotwilgen binnen het plangebied. Omdat de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen niet uit te sluiten is, moet er jaarrond vleermuisonderzoek volgens het Vleermuisprotocol 2021 worden gedaan naar de functie van de te kappen bomen voor vleermuizen. Dit onderzoek geeft input voor de mogelijke ontheffingsaanvraag in het geval dat er verblijfplaatsen worden aangetroffen in de te kappen bomen.

De aanwezigheid van foerageergebied of een vliegroute boven en langs het plangebied kan niet worden uitgesloten. Vleermuizen die gebruik maken van (de omgeving van) het plangebied als vlieg- en/of foerageergebied, kunnen in de uitvoeringsfase van het voornemen (sloop- en bouwwerkzaamheden) dan echter wel worden verstoord door licht- en geluidverstoring en trillingen. Verstoring van vleermuizen is een overtreding volgens de Wnb (art. 3.5 lid 2), waarvoor een ontheffing moet worden aangevraagd. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen. Verstoring door licht en geluid treedt immers alleen op als de werkzaamheden plaatsvinden in de actieve periode van vleermuizen: een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst gedurende de maanden maart - november (bij een temperatuur van boven de 7 graden). Om verstoring te voorkomen dienen werkzaamheden bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december - februari) plaats te vinden. Indien gewerkt wordt tijdens de actieve periode voor vleermuizen dient men gebruik te maken van vleermuisvriendelijke lichtbeheer waarbij de hoeveelheid licht beperkt wordt tot waar het strikt noodzakelijk is. Dit kan door:

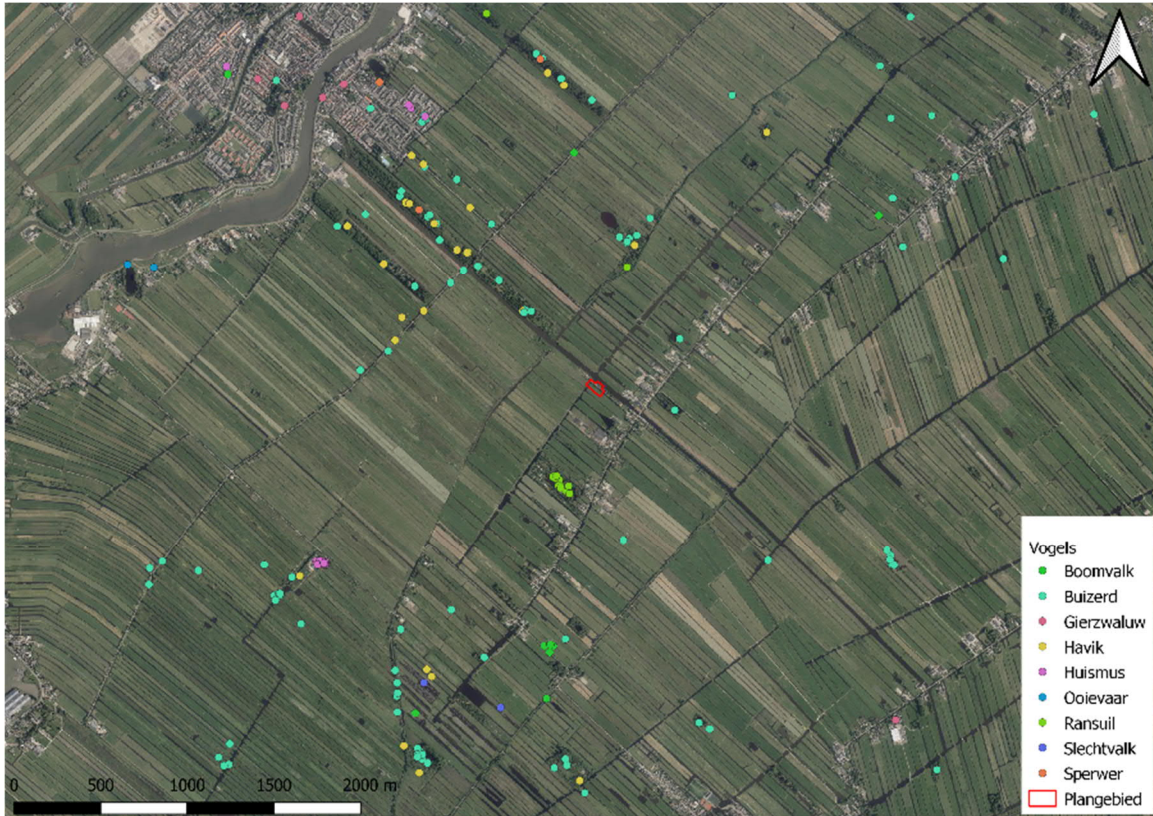
- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige verlichting);
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht) en dit zo te doen dat deze weg van het foerageergebied of vliegroute schijnt. Dit kan door gebruik te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel één bepaalde kant op richten en hiermee verstrooiing van licht minimaliseert, of van ledverlichting;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

6.2.4 Vogels

Bureaustudie

Uit de NDFF [lit. 4] blijkt dat in de afgelopen 10 jaar in de bredere omgeving van het plangebied verschillende vogelsoorten werden waargenomen zoals Kievit, scholekster, aalscholver, kneu, graspieper en grutto. Daarnaast werden in de omgeving van het plangebied ook verschillende soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het betreft boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ooievaar, ransuil, slechtvalk en sperwer. De waarnemingen worden verspreid in de 3 polders waargenomen (afbeelding 6.6).

Afbeelding 6.6 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van beschermde broedvogels in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotopeneisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Buizerd

Is te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel is ideaal [lit. 7].

Boomvalk

Broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, ook wel in solitaire bomen; bijna overal waar kraaien en eksters broeden. Dus ook regelmatig in populierensingels, op erven en in hoogspanningsmasten en in stadsparken. Concentraties boomvalken vaak waar veel libellen zijn [lit. 7].

Gierzwaluw

Voor hun nestgelegenheid zijn gierzwaluwen afhankelijk van beschikbaarheid van gebouwen met geschikte holtes. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn [lit. 7].

Havik

Combinatie van bos met geschikte nestbomen met open land om te jagen. Broedt in naald- en loofbossen, ook in moerasbos, soms in parken. Jaagt in het bos, maar ook in tussenliggende weilanden en akkers, in aangrenzende open gebieden (heide en hoogveen, moerassen, boerenland) en steeds vaker ook in de stad. Belangrijk is de aanwezigheid van geschikte prooien. In de winter ook in nog opener terrein te vinden, zoals kwelders [lit. 7].

Huisemus

Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Talrijkst in dorpen en in oudere buitenwijken, met rommelige tuinen. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huismus. De huismus heeft 2 tot 3 legsels per broedseizoen met elk 4 tot 6 eieren. Broedduur: 11 tot 12 dagen. Huismussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten, Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen [lit. 7].

Ooievaar

Het leefgebied bestaat uit extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen. [lit. 7].

Ransuil

De ransuil bewoont een groot scala aan leefgebieden, variërend van agrarische gebieden tot open bos, bosranden, parken, duinen, heiden, hoogvenen en moerasgebieden. In groot, aaneengesloten bos ontbreekt hij veelal. De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbomen, die hem de beste dekking bieden. Daarnaast ook in houtwallen, boomgroepen, hagen en zelfs solitaire bomen [lit. 7].

Slechtvalk

Broedt op kliffen en op bergwanden, in nissen en op richels; ook in oude nesten van roofvogels en kraaien. Steeds vaker in nestkasten. In Nederland in steden (kantoorgebouwen, torens) en in open boerenland in hoogspanningsmasten. Soms op de grond (Waddeneilanden). Jaagt vaak ver van het nest, in open landschappen met veel vogels. Buiten de broedtijd meestal in open landschappen, in boerenland, uiterwaarden op kwelders en dergelijke. Zit vaak op de grond of op een paaltje, maar ook op een hoog uitkijkpunt (masten). Groot aanbod aan prooiën cruciaal [lit. 7].

Sperwer

Broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven [lit.7].

Veldbezoek

Het plangebied biedt leefgebied aan meerdere vogelsoorten zoals koolmees, rietgors, roodborst, winterkoning, merel, wilde eend, meerkoet en knobbelzwaan. Er zijn tijdens het veldbezoek geen waarnemingen gedaan van nesten in de bomen in of nabij het plangebied (afbeelding 6.6). Er zijn dus ook geen grote nesten aangetroffen met een (mogelijke) jaarrond beschermde status. Binnen het plangebied worden honden dagelijks los uitgelaten waardoor de aanwezigheid van broedende vogels in en nabij het plangebied onwaarschijnlijk is. Het plangebied is te verstoord en er is in de nabijheid geschikter broedbiotoop aanwezig in de vorm van bosschages, niet verstoorde watergangen en rietkragen.

Afbeelding 6.7 Bomen die gekapt moeten worden

Tevens zijn er geen gebouwen aanwezig binnen het plangebied en directe omgeving waar huismussen en/of gierzwaluwen in kunnen nestelen. Alleen op de gebouwen langs de toegangsweg naar het gemeal zijn huismussen waargenomen. Deze toegangsweg wordt dagelijks gebruikt door gemotoriseerde voertuigen waardoor er gewenning voor verstoring is opgetreden bij de mussen. Tevens zijn huismussen als gevolg van hun levenswijze in de directe omgeving van mensen niet bijzonder verstoringsoefelig.

Effecten en conclusie

De watergangen, de rietkraag en de bosschage langs de toegangsweg zijn potentieel broedhabitat voor veel algemeen voorkomende vogelsoorten zoals koolmees, meerkoet, wilde eend, pimpelmees en merel.

Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe 3 mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen

de verstoringcontour van de werkzaamheden mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

De aanwezigheid van nestplaatsen van huismus in de daken van gebouwen langs de toegangsweg kan niet worden uitgesloten. Echter is huismus niet bijzonder verstoringgevoelig als gevolg van hun levenswijze in de directe omgeving van mensen en de daarbij horende verstoring. Doordat de werkzaamheden op enige afstand van mogelijke nestplaatsen worden uitgevoerd, het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de huismussen en er geen sprake is van piek- of puls geluiden, is verstoring van mogelijke nesten van huismus uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet aan de orde.

6.2.5 Amfibieën

Bureaustudie

Op basis van de NDFD-databank [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van een aantal algemeen voorkomende soorten zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Ook zijn er waarnemingen van de onder de Habitatrictlijn van de Wnb beschermde soort rugstreepad (afbeelding 6.7). De waarnemingen van deze soort zijn op verschillende plekken buiten het plangebied gedaan, in kavelsloten tussen de weilanden.

Afbeelding 6.8 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van beschermde amfibieën in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoopeisen van rugstreepad wordt in onderstaand kader beschreven.

Rugstreepad

De rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Maar hij wordt

---

---

ook op klei- en veengronden aangetroffen. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruikgemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn. Een voorwaarde is wel dat het water niet zuurder is dan pH 5. Brak water wordt getolereerd [lit. 8].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van onder de Wnb beschermde amfibiesoorten. Dit komt door de tijd van het jaar waarin het veldbezoek is uitgevoerd. Door de aanwezigheid van ondiepe sloten en begroeide oevers, zijn het plangebied wel geschikt voor een aantal algemeen voorkomende, beschermde amfibiesoorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander.

Door de waarnemingen uit de NDFF in de sloot die in verbinding staat met het water binnen de contouren van het plangebied, is niet uit te sluiten dat de rugstreeppad voorkomt in de polder. Waarschijnlijk is er sprake van een diffuus verspreide populatie waardoor de dichtheden laag zijn.

Effecten en conclusie

Op basis van het aanwezige biotoop kan het voorkomen van algemeen voorkomende en vrijgestelde 'Andere soorten' bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander niet worden uitgesloten. Voor het verstoren van deze soorten in het kader van ruimtelijke ingrepen geldt een algemene vrijstelling. Vervolgstappen in kader van de Wnb zijn aldus niet nodig.

Aanwezigheid van rugstreeppad is in de gehele polder niet uit te sluiten. De soort kan in het plangebied op het land overwinteren, en in het voortplantingsseizoen in de sloten binnen het plangebied aanwezig zijn. Het verwonden of doden van individuen van de rugstreeppad is onder de Wnb verboden. Overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is te voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen.

Om een overtreding van de Wnb te voorkomen dienen de werkzaamheden te worden gefaseerd. De soort bevindt zich in het water in de periode april - juli en op het land in de periode half oktober - maart. Door de werkzaamheden op het land in de periode april - juli uit te voeren en de werkzaamheden in het water in de periode half oktober - maart worden negatieve effecten op rugstreeppad vermeden.

Wanneer dit geen werkbare oplossing is moet op een andere manier worden voorkomen dat de soort negatieve effecten ondervindt van de werkzaamheden. Omdat het niet uit te sluiten is dat de soort in het plangebied overwintert moet het plangebied worden uitgerasterd om te voorkomen dat rugstreeppadden die zich buiten het plangebied bevinden in het plangebied komen. Om de exemplaren die zich in het plangebied bevinden uit het plangebied te krijgen moeten aan de binnenkant van het raster (dus in het plangebied) emmers worden ingegraven. Hier kunnen de rugstreeppadden die van hun winterverblijf naar de voortplantingswateren migreren in vallen en kunnen deze onder begeleiding van een deskundig ecooloog naar een geschikt leefgebied elders in de polder worden verplaatst.

Het raster moet bestaan uit schermen van glad landbouwplastic van 50 cm hoog en minimaal 10 cm ingegraven in de grond. Het raster dient rondom het plangebied te worden geplaatst voordat de rugstreeppadden van hun winterverblijfplaatsen richting de voortplantingswateren trekken (maart - april). Dit voorkomt dat de padden zich in het plangebied zullen vestigen. Het raster dient regelmatig gecontroleerd te worden op kieren en op overhangende vegetatie (bron: RvO 2014). Deze maatregelen worden uitgevoerd en gemonitord onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Deze maatregel is vergunningsplichtig. Om afwezigheid van rugstreeppad in het plangebied uit te sluiten kan er nader soortgericht onderzoek volgens de methode van het Netwerk Groene Bureaus worden gedaan naar de functies van het plangebied voor de soort.

6.2.6 Reptielen

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-databank [lit.4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb beschermde reptielsoort ringslang (afbeelding 6.9). Andere reptielsoorten worden niet verwacht. Deze soorten komen dan ook voor in zeer specifieke biotopen zoals heiden en hoogveengebieden (levendbarende hagedis en adder), houtwallen en (spoor)wegbermen (hazelworm), zonbeschenen en oude stenen muren (muurhagedis), natte vegetatierijke wateren (ringslang) en droge heideterreinen (zandhagedis) [lit. 8].

Afbeelding 6.9 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van beschermde reptielen in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoopetypen van de ringslang worden in onderstaand kader beschreven.

Ringslang

De ringslang is in vooral gebonden aan het water in veen- en riviergebieden. De ringslang houdt zich bij voorkeur op in overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. De ringslang komt in de loop van maart bij de eerste warme dagen uit zijn winterslaap. In het najaar gaan de dieren op zoek naar geschikte overwinteringsplaatsen. De ringslang overwintert op droge vorstvrije plaatsen, zoals gaten tussen boomwortels en holen en gangenstelsels van konijnen en muizen [lit. 8].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen, onder de Wnb beschermde, reptielen aangetroffen. Dit valt in de lijn der verwachtingen gezien de tijd van het jaar waarin het veldbezoek is uitgevoerd. De aanwezige biotopen binnen het plangebied komen overeen met de biotoopetypen van de ringslang. De riet- en lisdoddevegetatie langs de oever aan de oost en westkant van het plangebied kan als schuilplaats dienen voor de ringslang (afbeelding 6.10). De begroeide oevers kunnen gebruikt worden als zonplaats door de ringslang.

Broedhopen zijn niet aangetroffen binnen het plangebied of in de directe omgeving hiervan. Het is dus onwaarschijnlijk dat het gebied als voortplantingsplaats wordt gebruikt door de ringslang. De structuurrijke oevers liggen laag en zijn te nat om als vorstvrije winterverblijfplaats gebruikt te worden.

Voor andere reptielsoorten ontbreekt het aan geschikt habitat binnen of nabij het plangebied.

Afbeelding 6.10 Riet- en lisdodde vegetatie in het plangebied

Effecten en conclusie

Door de aanwezigheid van geschikt biotoop voor de ringslang, kan niet worden uitgesloten dat deze beschermde reptielsoort binnen de grenzen van het plangebied aanwezig is. Het plangebied vormt mogelijk een geschikt onderdeel van het foerageergebied voor de soort. De ringslang is een soort die is beschermd onder het regime 'Andere soorten' waardoor alleen het verstoren van deze soort geen overtreding van de Wnb betreft.

Door de aanwezigheid van rugstreepdaden zal het plangebied uitgerasterd moeten worden. Deze afrastering zorgt er voor dat jonge ringslangen niet in het plangebied kunnen komen. Deze afrastering is echter geen obstakel voor volwassen exemplaren. Volwassen ringslangen kunnen makkelijk over dit raster heen klimmen. Om verwonding of doding van de volwassen ringslang in het plangebied te voorkomen moet in de

winterperiode (oktober - februari) geschikt leefgebied (riet en lisdoddevegetaties) worden verwijderd. Hiermee wordt voorkomen dat de ringslang na de winterrustperiode binnen het plangebied voorkomt.

Omdat het niet is uit te sluiten dat ringslang in holen onder de vegetatie in de nabijheid van het plangebied overwintert mag dit leefgebied niet met zwaar materieel worden gemaaid. De vegetatie moet met een bosmaaier moeten worden gemaaid en zo min mogelijk worden betreden. Door geschikt leefgebied voor de soort te verwijderen zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn dan niet nodig.

6.2.7 Vissen

Bureaustudie

Volgens de NDFF-database [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vissoorten in of nabij het plangebied.

Binnen de Habitatrichtlijn zijn alleen de vissoorten houting en steur beschermd. Dit zijn beiden trekvisseren van grote wateren (zee, rivieren). Deze soorten migreren doorgaans door diep en open water. Binnen het soortenbeschermingsregime 'Andere soorten' zijn alleen de vissoorten beekprik, elrits, gestippelde alver, beekdonderpad, kwabaal en grote modderkruiper beschermd. Dit zijn soorten van zuurstofrijke, schone en stromende wateren (beekprik, elrits, gestippelde alver, beekdonderpad, kwabaal) of verlandende wateren (grote modderkruiper) [lit. 8].

Veldbezoek

Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor onder de Wnb beschermde vissoorten (zuurstofrijk, schoon stromend water of verlandende wateren, grote rivieren, et cetera). De aanwezige sloten zijn traag stromende, nutriëntrijke waterlopen met een steile oever en beperkte oever- en watervegetatie (zie ook afbeelding 5.2).

Effecten en conclusie

Bij gebrek aan geschikt biotoop is het voorkomen van onder de Wnb beschermde vissoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van het voornemen zijn daarmee uitgesloten. Vervolgstappen zijn niet nodig. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

6.2.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de planlocaties waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoorten platte schijfhoren en groene glazenmaker (afbeelding 6.11). De waarnemingen worden op verschillende plekken in de polders rondom het gemaal gedaan. Enkele concentraties van platte schijfhoren bevinden zich op 1,5 km ten zuiden nabij Berkenwouden en op 1,5 km ten zuidwesten in het slotencomplex rondom de Molenvliet.

Afbeelding 6.11 Waarnemingen in de afgelopen 10 jaar van beschermde ongewervelden in de nabijheid van het plangebied [lit. 4]

De biotoop-eisen van de waargenomen ongewervelden worden in onderstaand kader beschreven.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren wordt voornamelijk aangetroffen in stilstaande of zeer zwak stromende, zoete wateren. De soort is afwezig in brakke wateren of wateren die periodiek droogvallen. In het veenweidegebied waar de sloten extensief worden beheerd en krabbenscheer met draadwieren aanwezig zijn, kunnen van de platte schijfhoren hoge dichtheden worden aangetroffen van meer dan honderd exemplaren per m². Deze situaties komen veel voor in laagveenmoerasgebieden. Deze behoren tot de beste en meest stabiele leefgebieden voor de platte schijfhoren. In intensief beheerde veenweidegebieden, waar sloten intensief worden geschoond, komt de platte schijfhoren het meest voor in wateren met een gevarieerde vegetatie [lit. 9].

Groene glazenmaker

Biotoop van de groene glazenmaker bestaat uit stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden. De eitjes overwinteren in krabbenscheerplanten. De larven overwinteren vervolgens nog een (soms 2) keer. Uitsluipen gebeurt van eind juni tot eind augustus, met een piek in de eerste helft van augustus. Dit gebeurt meestal op krabbenscheerplanten [lit. 9].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders, libellen en ongewervelden aangetroffen die onder de Wnb beschermd zijn. Het plangebied en de directe omgeving voldoen daarnaast niet aan de (over het algemeen hoge) eisen van beschermde vlinders, libellen en ongewervelden zoals heide, plantenrijke vennen, zuurstofrijke beken, verlandingsvegetaties met krabbenscheer (groene glazenmaker), zandstrandjes langs de grote rivieren, bloem- en/of kruidenrijke graslanden, blauwgraslanden, moerassen, bos, stromend water. Daarnaast komen de waardplanten van de soorten niet in het plangebied voor [lit. 10]. De afwezigheid van verlandingsvegetaties met krabbenscheer (geen krabbenscheer op de bodem van de sloten) maakt dus dat de aanwezigheid van groene glazenmaker binnen het plangebied is uitgesloten.

Platte schijfhoren is een soort die gedijt in stilstaande of zeer zwak stromende, zoete wateren. De waarnemingen uit de NDFD tonen aan dat de soort voorkomt in de polder nabij de Molenvliet. De sloten rondom het gemaal staan in open verbinding met de locaties waar de soort is aangetroffen. Hierdoor is de soort ook in de wateren rond het gemaal niet uit te sluiten.

Effecten en conclusie

Door de afwezigheid van geschikt biotoop en waardplanten voor groene glazenmaker en andere beschermde vlinder- of libelsoorten, kan worden uitgesloten dat beschermde dagvlinders, libellen binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

De kans is zeer groot dat de Habitatrichtlijnsoort platte schijfhoren in de sloten in het plangebied voorkomt. De soort is veelvuldig aangetroffen in wateren die in direct verbinding staat met de sloten in het plangebied. Het vernietigen of verstoren van een Habitatrichtlijnsoort is verboden volgens de Wnb waardoor het doen van een ontheffingsaanvraag onontkoombaar is. Op basis van deze gegevens kan er een ontheffingsaanvraag worden gedaan voor het verstoren of vernietigen van de soort.

Een ontheffingsaanvraag is echter niet nodig als door middel van nader soortgericht onderzoek wordt aangetoond dat de soort afwezig is binnen het plangebied. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd in de periode juni - augustus. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek blijkt dan of een ontheffingsaanvraag nodig is voor de soort.

7

SAMENVATTING

7.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het optreden van directe effecten, zoals verstoring door oppervlakteverlies, geluid, licht, trilling of optische verstoring kan als gevolg van de afstand (5 km) tussen het plangebied en omliggende Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Een Voortoets om directe effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden te toetsen is niet nodig.

Door de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand (6,2 km) tot het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied (Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein) zijn effecten van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten. De omvang en reikwijdte van de stikstofdepositie door de werkzaamheden voor de realisatie van het nieuwe gemaal dienen daarom met een AERIUS-berekening inzichtelijk gemaakt te worden. Afhankelijk van de uitkomst zijn geen vervolgstappen (geen deposities) nodig, of is een Voortoets en/of Passende beoordeling nodig omwille van het verkrijgen van een vergunning.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten het NNN. Voor gronden die grenzen aan het NNN, maar daar zelf buiten liggen, gelden volgens het provinciale NNN-beleid geen beperkingen. Het NNN heeft geen 'externe werking' die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Omdat het plangebied geheel buiten het NNN valt, is er geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden.

Bomen

Solitaire bomen

De bomen staan allen buiten de bebouwde kom en zijn niet vermeld op de bomenkaart van de bomenverordening van de gemeente Krimpenerwaard. Voor de kap van deze bomen is zodoende geen kapvergunning van de gemeente nodig. De bomen zijn niet onder de Wnb beschermd omdat deze geen rijbeplanting van tenminste 20 bomen vormen.

Boom Effect analyse (BEA)

Het ontwerp van de brug en bijbehorende wegen wordt verder uitgewerkt. Indien de werkzaamheden en locaties van de werkzaamheden bekend zijn dient een BEA te worden uitgevoerd om de effecten te bepalen op de bomen en de houtopstand.

7.2 Soortenbescherming

In de onderstaande tabel zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

Tabel 7.1 Samenvattende tabel soortenbescherming

Soortgroep	Beschermde soorten in het plangebied of directe omgeving aanwezig?	Kans op overtreding verboden Wnb?	Gevolgen?	Ontheffing aanvragen Wnb?
vaatplanten	nee	nee	geen, wel zorgplicht	nee
zoogdieren	ja, voorkomen van bijlage A soorten zoals egel, haas, hermelijn, bunzing, vos en algemeen voorkomende muisoorten is niet uit te sluiten	nee, vrijstelling binnen de provincie Zuid-Holland	geen, wel zorgplicht	nee
vleermuizen	Ja, aanwezigheid van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis is niet uit te sluiten	Ja, indien door de geplande werkzaamheden overvliegende en/of foeragerende vleermuizen worden verstoord	Ja, de werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten de actieve periode, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december - februari). Indien toch gewerkt wordt tijdens de actieve periode, mag er geen gebruik worden gemaakt van kunstmatige verlichting of dient men gebruik te maken van vleermuisvriendelijke lichtbeheer	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vleermuizen	ja, potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig in de te kappen bomen	Ja, indien er vleermuisverblijven aanwezig zijn in de te kappen bomen	Ja, nader soortgericht onderzoek uitvoeren volgens het vleermuisprotocol 2021	ja, indien de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen wordt vastgesteld
vogels	ja, aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels in en nabij het plangebied is niet uit te sluiten	ja, indien broedgevallen opzettelijk worden verstoord of nesten worden vernietigd	Drie mogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> - buiten het broedseizoen werken - vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken, zodat vogels niet gaan broeden - het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels 	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
amfibieën	ja, voorkomen van algemeen voorkomende amfibiesoorten zoals gewone pad en bruine kikker is niet uit te sluiten	nee, vrijstelling binnen de provincie Zuid- Holland	geen, wel zorgplicht	nee
amfibieën	ja, er zijn waarnemingen bekend van rugstreeppad in de nabijheid van het plangebied	ja, mogelijk aanwezig overwinterhabitat in het plangebied ja, sloten rondom plangebied mogelijk onderdeel voortplantingswateren	alleen op het land werken in de voortplantingsperiode (april - eind juli) alleen in het water werken van half oktober tot eind maart	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen. Indien dit niet mogelijk is dient er een ontheffing te worden aangevraagd met als gevolg dat maatregelen dienen genomen te worden zoals het uitrasteren van het plangebied en het verplaatsen van individuen
reptielen	ja, er zijn waarnemingen bekend van ringslang in de nabijheid van het plangebied	ja, geschikt biotoop aanwezig binnen het plangebied	in de winterperiode met een bosmaaier geschikt leefgebied verwijderen	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen

Soortgroep	Beschermde soorten in het plangebied of directe omgeving aanwezig?	Kans op overtreding verboden Wnb?	Gevolgen?	Ontheffing aanvragen Wnb?
vissen	nee	nee	geen, wel zorgplicht	nee
dagvlinders, libellen en overige ongewervelde	ja, platte schijfhoorn aanwezig in de nabijheid van het plangebied	ja, potentieel geschikt biotoop aanwezig voor de soort	ja, ontheffing aanvragen voor het verstoren/vernietigen van individuen in de watergangen op basis van de bestaande gegevens of, nader soortgericht onderzoek uitvoeren in de periode juni - augustus om aanwezigheid met zekerheid uit te sluiten, wanneer aanwezigheid wordt uitgesloten is geen ontheffingsaanvraag nodig	ja, wanneer blijkt dat de aanwezigheid van de soort niet is uit te sluiten aan de hand van nader soortgericht onderzoek

8

LITERATUUR

- 1 www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 2 European Environment Agency (2018). Natura 2000 End 2018 - shapefile. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura-10/natura-2000-spatial-data/natura-2000-shapefile-1>, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 3 <https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb54/index.html?viewer=Natuurbeheerplan>, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 4 NDFF-ecogrid database, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 5 www.wilde-planten.nl, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 6 www.vleermuis.net, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 7 www.vogelbescherming.nl; geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 8 www.ravon.nl, geraadpleegd op 25 mei 2020.
- 9 R.H. de Bruyne, A.W. Gmelig Meyling & A. Boesveld, Stichting ANEMOON, Platte schijfhoren, 2008.
- 10 www.vlinderstichting.nl, geraadpleegd op 25 mei 2020.

Bijlage(n)

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN BROEKVELDEN, VETTENBROEK & POLDER STEIN

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H6430A - Ruijten en zomen	moerasspirea	aanmelding				
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthoilanden	grote vossenstaart	aanmelding				

Habitatrichtlijnsorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1134 - Bittervoorn	aanmelding					
H1149 - Kleine modderkruiper	aanmelding					
H4056 - Platte schijfthoren	aanmelding					

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A037 - Kleine zwaan	definitief	40	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	
A050 - Smient	definitief	7500	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	4.11,W
A051 - Krakeend	definitief	70	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A056 - Slobeend	definitief	50	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	4.16

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN BOEZEMS KINDERDIJK

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A029 - Purperreiger	definitief	75	=	=	B2	
A119 - Porseleinhoen	definitief	1	=	=	C	
A197 - Zwarte stern	definitief	40	>	>	C	
A292 - Snor	definitief	9	=	=	C	4,06W

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A050 - Smient	definitief	3700	maximum	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=		
A051 - Krakeend	definitief	90	maximum	Foerageergebied	=	=		
A056 - Slobeend	definitief	30	maximum	Foerageergebied	=	=		

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN DONKSE LAAGTEN

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A037 - Kleine zwaan	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=		
A041 - Kogans	definitief	830	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	4.11
A045 - Brandgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=		4.11

